

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЩОДО ПІДГОТОВКИ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ

введено в дію наказом ректора [від 15.03.2018 р. №55](#)

в редакції від “ 30 ” березня 2021 року
(наказ ректора [від 30 березня 2021 року № 64](#))
зі змінами від “ 01 ” травня 2023 року
(наказ ректора [від 01 травня 2023 року № 86](#))
в редакції від “ 03 ” січня 2024 року
(наказ ректора [від 03 січня 2024 року № 03](#))

Вступ

Університет на підставі відповідної освітньої (освітньо-професійної) програми за кожною спеціальністю розробляє навчальний план.

Навчальний план повинен містити відомості про галузь знань, освітню програму і спеціальність, освітній або освітньо-науковий рівень, кваліфікацію, нормативний термін навчання, графік освітнього процесу, розділи теоретичної, практичної підготовки, блок обов'язкових навчальних дисциплін (навчальні курси, практики із вказаними кредитами ЄКТС і навчальними годинами), дані про кількість і форми семестрового контролю, атестації в екзаменаційній комісії, загальний бюджет навчального часу за весь нормативний термін навчання та його поділ на аудиторний навчальний час та час, відведений на самостійну навчальну роботу, а також поділ бюджету аудиторного навчального часу за окремими формами занять з кожної навчальної дисципліни та за весь термін навчання загалом.

Формування компонентів навчального плану та планування кредитів обов'язкової частини змісту здійснює гарант освітньої програми за погодженням з випусковою кафедрою та навчальним відділом відповідно до переліку компетентностей та програмних результатів навчання стандарту вищої освіти та освітньої програми. Розподіл навчальних годин в навчальному плані між видами занять, а також між тижнями теоретичного навчання встановлює випускова кафедра за погодження з навчальним відділом.

Навчальний план підписує гарант освітньої програми, завідувач випускової кафедри, директор інституту або декан факультету, начальник навчального відділу і затверджує ректор або за його дорученням проректор.

Оформлення навчальних планів має бути виконане у відповідності до затвердженої форми (Додатки 1 і 2).

Назва кваліфікації складається з інформації про ступінь вищої освіти, освітню програму, спеціальність (спеціальності, галузь знань - для міждисциплінарних освітніх програм), спеціалізацію.

Назва професійної кваліфікації (у разі присвоєння) є назвою первинної посади, яку може обіймати випускник без досвіду попередньої роботи. Назву професійної кваліфікації (якщо її здобуття передбачається) слід обирати із числа наведених в 3-му (для рівня бакалавр) і 2 розділі (для рівня магістр) чинного “Національного класифікатора України: класифікатора професій”.

Обсяг освітньо-професійної програми за освітнім рівнем бакалавра на основі повної загальної середньої освіти складає 240 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС). Максимальний обсяг кредитів для перезарахування дисциплін при вступі на основі диплома молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста) або фахового молодшого бакалавра визначається стандартом вищої освіти. У навчальному плані для окремої групи при зарахуванні на перший курс зі скороченим терміном навчання вказуються перезараховані (частково та/або повністю) дисципліни.

Обсяг освітньо-професійної програми за другим рівнем вищої освіти на основі диплома бакалавра того ж напрямку/спеціальності складає 90 кредитів ЄКТС.

Нормативна тривалість освітньо-професійної програми бакалавра денної форми навчання в університеті складає 3 роки 10 місяців, за скороченою програмою – визначається при зарахуванні.

Нормативна тривалість освітньо-професійної програми за рівнем магістра денної форми навчання – 1 рік 4 місяць.

Розділ І. Планування навчального часу.

Навчальний рік – 12 місяців, розпочинається, як правило, 1 вересня і для здобувачів освіти складається з навчальних днів, днів проведення підсумкового контролю, екзаменаційних сесій, вихідних, святкових і канікулярних днів.

Тривалість навчального року складає 52 тижні, з яких сумарна тривалість канікул для всіх курсів (крім останнього) становить не менше 8 тижнів (але не більше 12). Тривалість теоретичного навчання, практичної підготовки, семестрового контролю складає 40 тижнів на рік. Решта, 4 тижні на рік, відводиться на атестацію (на останньому році навчання), а також може бути використана для перескладання та повторного вивчення дисциплін тощо.

Тривалість теоретичного навчання впродовж періоду навчання здобувача визначається як різниця його загальної тривалості та тривалості екзаменаційної сесії. Тривалість екзаменаційної сесії (денна форма навчання), як правило, складає 2 тижні (з розрахунку не менше 2/3 тижня на один екзамен). Кількість навчальних дисциплін (обов'язкових з урахуванням практик та вибірових) повинна становити 16 на рік та, відповідно, до 8 на семестр.

Для проведення кожної форми підсумкової атестації (державний іспит, захист кваліфікаційної роботи) в графіку навчального процесу виділяється 1 тиждень. У випадку, якщо навчальним планом передбачений захист кваліфікаційної роботи, у графіку навчального процесу має бути виділений час для її написання: до 4 тижнів за освітнім рівнем бакалавра і до 8 тижнів – за освітнім рівнем магістра. Допускається паралельне написання кваліфікаційної роботи і продовження теоретичного навчання, але тривалість часу для написання в цьому разі має бути еквівалентно збільшена. Не менш як 6 тижнів за весь період навчання має бути виділено на проходження практики з відривом від навчання, яка є обов'язковим компонентом нормативної частини програми підготовки. Під час практик навчальні заняття, як правило, не проводяться. Форма контролю практики – залік.

Навчальний тиждень – складова частина навчального часу здобувача освіти тривалістю не більше 54 академічних годин. Навчальний день – складова частина навчального часу здобувача тривалістю не більше 9 академічних годин. Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу, тривалість якої становить, як правило, 40 - 45 хвилин.

Максимальний тижневий бюджет часу здобувача освіти денної форми навчання

становить 54 години – сума годин аудиторної й самостійної роботи здобувача за тиждень. При цьому слід ураховувати, що в тиждень навантаження здобувача освіти включено і фізичне виховання із розрахунку 2 год. на тиждень, за винятком останнього семестру. Ще 2 години фізичного виховання на тиждень можна планувати за рахунок вільного часу здобувача.

Максимальне тиждень аудиторне навантаження (разом із заняттями із позакредитної дисципліни «Фізичне виховання») здобувачів освіти не повинно перевищувати для: бакалавра – 30 годин, магістра – 18 годин.

Для здобувачів заочної (дистанційної) форми навчання тривалість теоретичного навчання, обов’язкової практичної підготовки, семестрового контролю та виконання індивідуальних завдань для них повинна складати 44 тижні на рік ((до 40 тижнів в останній рік навчання). Максимальний тиждень бюджет часу здобувача заочної (дистанційної) форми навчання становить 27 годин (вимоги до державних стандартів вищої освіти, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 7 серпня 1998 р. № 1247), що використовується для розрахунку бюджету часу здобувача освіти в міжсесійний період. У період сесій заочники мають такий самий тиждень бюджет часу, як і здобувачі денної форми навчання (54 години).

Стаття 216 Кодексу законів про працю України передбачає додаткові відпустки у зв’язку з навчанням у навчальних закладах для здобувачів освіти, які поєднують роботу з навчанням. Тривалість лабораторно-екзаменаційних сесій визначено в залежності від днів відпусток (ст. 15 Закону України «Про відпустки»: I, II курси – 30 календарних днів, III і наступні курси – 40 календарних днів).

Можна планувати більшу кількість кредитів на навчальний рік за рахунок власного часу здобувачів заочної (дистанційної) форм навчання у разі наявності їх письмової згоди.

Таблиця 1.

Приклад розрахунку річного бюджету часу здобувача заочної форми навчання

Максимальна тривалість теоретичного навчання, обов’язкової практичної підготовки, семестрового контролю та виконання індивідуальних завдань (у тижнях)	На I–II курсах за навчальний рік (на один курс)	На III та наступних курсах за навчальний рік
	44	44 (40 на останньому курсі)
з них: тривалість сесій	30 днів = 4,5 тижні	40 днів = 5,5 тижнів
(у годинах бюджету часу)	$4,5 \times 54 = 243$ год.	$5,5 \times 54 = 297$ год.
тривалість міжсесійного періоду	39,5 тижнів	38,5 (34,5) тижнів

Навчальний план спеціальності заочної форми навчання є адаптованою до меншої тривалості аудиторних занять версією навчального плану денної форми навчання. Перелік дисциплін, їх кредитний розмір, види навчальних занять і форми контролю повинні співпадати з планом денної форми.

Відсоток скорочення кількості аудиторних занять (порівняно з планом денної форми) повинен бути пропорційним за всіма дисциплінами навчального плану та здійснюється відповідно до вимог п. 2.5. “Положення про організацію освітнього процесу в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу”. При визначенні коефіцієнта скорочення годин аудиторних занять слід враховувати тривалість сесії (з урахуванням вихідних та святкових днів), тривалість

робочого дня науково-педагогічних працівників, а також необхідність виділення часу на складання заліків та іспитів. В день складання іспиту може плануватися не більш як 4 години аудиторних занять.

Розділ II. Встановлення кредитів компонентам навчального плану.

Кредит ЄКТС - одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить 60 кредитів ЄКТС. Встановлення кредитів компонентам навчального плану не повинно порушувати кількості кредитів навчального плану, навчального року та періодів навчання. При розробленні навчального плану кредити визначаються для складових навчального плану (дисциплін, циклу дисциплін, практик, курсових та кваліфікаційних робіт). Визначення кредитів для курсових проектів (робіт) може здійснюватись як самостійним складовим навчального плану, так і на правах окремих модулів дисциплін. Курсовий проект (курсова робота), що має міждисциплінарний характер, може виділятися окремою позицією в навчальному плані (орієнтований обсяг – 3 - 4 кредити ЄКТС) та враховуватися в число 16 дисциплін на рік. Навчальним складовим, які обліковуються в тижнях (практики та кваліфікаційні роботи), потрібно планувати 1,5 кредити на один тиждень.

Для здобувачів освіти за першим (бакалаврським) рівнем на базі загальної середньої освіти у першому семестрі курсові проекти (КП) та/або курсові роботи (КР) не плануються, в наступних семестрах (з другого по восьмий) – не більше одного КП або КР у семестрі.

Для здобувачів освіти за другим (магістерським) рівнем не плануються КП або КР у третьому семестрі, кількість КП та/або КР обмежується до двох в першому та в другому семестрі.

Не рекомендується планувати навчальним складовим та періодам навчання величини кредитів, котрі не є цілими числами. Допускається округлення кількості кредитів до цілих чисел.

Навчальний план містить перелік обов'язкових (нормативних) дисциплін та вибіркового дисциплін. Навчальним планом для певної спеціальності має визначатися перелік обов'язкових дисциплін (приблизно 70 – 75 % від загального обсягу кредитів ЄКТС). Загальний обсяг вибіркового дисциплін має складати не менше 25 % від загального обсягу кредитів ЄКТС, визначених освітньою програмою (таблиця 2 та 3). Серед вибіркового дисциплін навчальним планом встановлюється перелік професійно-орієнтованих дисциплін на вибір із кафедрального або інститутського каталогу. При цьому вибірково дисципліни з числа професійно-орієнтованих із кафедрального або інститутського каталогу для певної освітньої програми (для бак. рівня) становлять не більше 41 кредиту, а 29 кредитів відводиться на вибір здобувачем освіти дисциплін із загальноуніверситетського каталогу, без обмежень по освітніх програмах чи спеціальності. Порядок вибору дисциплін регулюється «Положенням про порядок реалізації здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін».

Таблиця 2.

Рекомендована структура навчального плану для першого (бакалаврського) рівня

<i>Структура навчального плану</i>	<i>~ % плану</i>	<i>~ кредити</i>
Обов'язкова частина	70-75	170-180
Цикл 1 Дисципліни загальної підготовки	10	24
Цикл 2 Дисципліни професійної підготовки	50-65	146-156
Вибіркова частина	30-25	70-60
Цикл 1 Дисципліни із кафедрального/інститутського каталогу	18-13	41-31
Цикл 2 Дисципліни із загальноуніверситетського каталогу	12	29
2.1. Дисципліни загального вибору		29
2.1.1 Вибірковий блок загальних компетентностей		12
2.1.2 Вибірковий блок загальних фахових компетентностей		17
2.2. Військова підготовка		29

Таблиця 3.

Рекомендована структура навчального плану для другого (магістерського) рівня

<i>Структура навчального плану</i>	<i>~ % плану</i>	<i>кредити</i>
Обов'язкова частина	73	66
Цикл 1 Дисципліни загальної підготовки	11	10
Цикл 2 Дисципліни професійної підготовки	62	56
Вибіркова частина	Не менше 25	24
Цикл 1 Дисципліни із кафедрального/інститутського каталогу	17	15

Цикл 2 Дисципліни із загальноуніверситетського каталогу	10	9
---	----	---

Навантаження здобувача освіти з дисципліни впродовж періоду навчання (семестру) складається з аудиторних годин (лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять), самостійної роботи, підготовки та проходження контрольних заходів.

На підготовку та складання екзамену виділяється один кредит на один екзамен. Цей кредит в обов'язковому порядку є складовою частиною тільки обсягу самостійної роботи здобувача.

Якщо курсовий проект (робота) планується як окремий модуль дисципліни, то на нього виділяється не менше одного кредиту. Решта кредитів дисципліни перераховується в години, які розподіляються на аудиторні години та самостійну роботу.

Максимальна кількість аудиторних годин на один кредит для денної форми навчання повинна становити: для бакалавра – до 50 % (15 годин), магістра – до 33 % (10 годин) від кількості годин на 1 кредит (30 год.) Решта часу відводиться на самостійну роботу. Відхилення в 1 – 2 % допускається, оскільки кількість аудиторних годин в одному кредиті ЄКТС може відрізнитися залежно від галузі знань та спеціальності: підготовка у сфері природничих наук, інженерних спеціальностях тощо потребує більшого часу на роботу в лабораторіях та практичну підготовку, у той час при підготовці здобувачів освіти за спеціальностями соціально-гуманітарного спрямування більше часу має виділятися на самостійну роботу здобувача.

Для підрахунку загального обсягу аудиторних годин і обсягу годин на самостійну роботу з дисципліни можна скористатись наступним прикладом:

Наприклад: На дисципліну згідно освітньої програми для бакалаврів, передбачено 12 кредитів (360 год.). З врахуванням екзамену і курсового проекту (2 кредити) для аудиторних занять і самостійної роботи залишається 10 кредитів, тобто 300 годин. На аудиторні заняття – $300 * 50 \% = 150$ годин, самостійну роботу $300 * 50 \% = 150$ годин. В навчальному плані, при односеместровому 16-тижневому вивченні дисципліни, розподіл аудиторних годин можна було б провести наступним чином: лекцій - 64 години (по 4 год. / тиждень); лабораторні заняття - 64 години (4 год. / тиждень); практичні заняття - 24 години (1,5 год. / тиждень).

На написання кваліфікаційної роботи виділяється: за першим (бакалаврським) рівнем – до 6 кредитів, за другим (магістерським) рівнем – до 12 кредитів (обсяг залежить від числа тижнів написання). Підготовка кваліфікаційної роботи, атестація здобувачів вищої освіти (планується в тижнях, 1,5 кредити за тиждень), виробнича (науково-дослідна) і переддипломна практики (плануються в тижнях, 1,5 кредити за тиждень) відносяться до обов'язкової частини навчального плану.

Розділ III. Планування обов'язкового та вибіркового циклів навчального плану.

Навчання здобувача освіти здійснюється за індивідуальним навчальним планом, який розробляється на навчальний рік на підставі навчального плану. Визначення вибірових дисциплін індивідуального навчального плану повинно відповідати принципам альтернативності (не менше двох приблизно рівноцінних альтернатив на кожну позицію вибору, якщо дисципліни пропонуються не блочно, а окремо), змагальності здобувач здійснює вибір після ознайомлення з програмами дисциплін та/або каталогом курсів, що пропонується) та академічної відповідальності (не

допускати нав'язування здобувачам певних вибіркових дисциплін в інтересах кафедр та окремих викладачів). Дисципліни вільного вибору можуть обиратися здобувачами як окремо, так і блоками, що формуються за ознакою можливості присудження відповідної кваліфікації або спорідненості отримуваних компетенцій. Максимальний навчальний час загальної підготовки фахівців та розподіл навчального плану за циклами:

Таблиця 4.

		Шифр навчальної дисципліни або практики	Бакалавр	Магістр
			термін навчання 3 роки 10 міс.	термін навчання 1,4 роки
Максимальний навчальний час загальної підготовки (академічних годин / кредитів)			7200 / 240	2700 / 90
I. Обов'язкова частина			5100-5400 год. / 170-180 кр. (70-75 %)	1980 год. / 66 кр. (73 %)
Цикл 1 Загальної підготовки (соціо-гуманітарної підготовки) *		ЗП.01 ЗП.02	720 год. / 24 кр. (10 %)	300 год. / 10 кр. (11 %)
Цикл2 Професійної підготовки	- природничо-наукової підготовки	ПН.01 ПН.02	1380 год. / 46 кр.	1680 год. / 56 кр. (62 %)
	- професійної та практичної підготовки	ПП.01 ПП.02	3000-3300 год. / 100-110 кр.	
II. Вибіркова частина			1800-2100 год. / 60-70 кр. (25-30 %)	720 год. / 24 кр. (27 %)
Цикл 1 Дисципліни із кафедрального/інститутського каталогу		ПО 1.01 ПО 1.02 ... ПО 2.01 ПО 2.02	930-1230 год. / 31-41 кр. (13-18 %)	450 год. / 15 кр. (17 %)
Цикл 2 Дисципліни із загальноуніверситетського каталогу		ВБ 2.01(для магістрів)	870 год. / 29 кр. (12 %)	270 год. / 9 кр. (10 %)
2.1 Дисципліни загального вибору			870 год. / 29 кр.	
2.1.1 Вибірковий блок загальних компетентностей		ВБ 2.1.1.01 ВБ 2.1.1.02 ВБ 2.1.1.03 ВБ 2.1.1.04	360 год. / 12 кр.	-

2.1.2 Вибірковий блок загальних фахових компетентностей	ВБ 2.1.2.01 ВБ 2.1.2.02 ВБ 2.1.2.03 ВБ 2.1.2.04	510 год. / 17 кр.	-
2.2. Військова підготовка	ВВС.2	870 год. / 29 кр.	-

* - може розширюватись для спеціальностей Групи 1 та Групи 5 (див. Таблицю 6)

В таблиці максимальний навчальний час загальної підготовки (час, що може бути відведений на засвоєння освітньої програми) розраховано за формулою: $S = (52 - 8 - 4) \times n \times 45$

де S – максимальний навчальний час теоретичної і практичної підготовки (у академічних годинах);

52 – кількість тижнів у навчальному році;

8 – мінімальна тривалість канікул у навчальному році (у тижнях);

4 – підсумкова атестація (у тижнях);

n – термін навчання (у роках);

45 – кількість годин на тиждень.

Наприклад, для бакалаврського рівня $S = (52 - 8 - 4) \times 4 \times 45 = 7200$ год

Зміст циклу 1 обов'язкової частини (гуманітарної та соціально-економічної підготовки) є інваріантним для всіх освітніх програм (див. Таблицю 5), але може змінюватись для спеціальностей Групи 1 та Групи 5 (див. Таблицю 6).

Таблиця 5.

Дисципліни соціо-гуманітарної підготовки

Дисципліна	Кількість кредитів	Форма контролю	Семестр
Філософія	4	екзамен	згідно діючих НП
Історія України та української культури	4	екзамен	
Основи академічного письма	4	екзамен	
Іноземна мова	6	залік	
Психологія	3	залік	

Зміст природничо-наукової підготовки циклу 2 обов'язкової частини інваріантний в межах кожної групи (див. Таблицю 6).

Таблиця 6.

029	Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Група 1
035	Філологія	
242	Туризм і рекреація (Туризм)	
281	Публічне управління та адміністрування	
101	Екологія	Група 2
103	Науки про Землю	
175 (152)	Інформаційно-вимірювальні технології (Метрологія та інформаційно-вимірювальна техніка)	Група 3
141	Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	

172	Електронні комунікації та радіотехніка (Телекомунікації та радіотехніка)	
174 (151)	Автоматизація, комп'ютерно-інтегровані технології та робототехніка (Автоматизація та комп'ютерно-інтегровані технології)	
183	Технології захисту навколишнього середовища	Група 4
184	Гірництво	
185	Нафтогазова інженерія та технології	
051	Економіка	Група 5
071	Облік і оподаткування	
072	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок (Фінанси, банківська справа та страхування)	
073	Менеджмент	
075	Маркетинг	
076	Підприємництво та торгівля (Підприємництво, торгівля та біржова діяльність)	Група 6
121	Інженерія програмного забезпечення	
123	Комп'ютерна інженерія	
126	Інформаційні системи та технології	Група 7
131	Прикладна механіка	
132	Матеріалознавство	
133	Галузеве машинобудування	
274	Автомобільний транспорт	Група 8
192	Будівництво та цивільна інженерія	
193	Геодезія та землеустрій	
191	Архітектура та містобудування	

У межах вибіркової частини (циклу 2 - дисциплін із загальноуніверситетського каталогу) здобувач освіти за власним бажанням може одержати також військову підготовку за відповідною програмою (теоретичне навчання та військові табірні збори) згідно з чинним законодавством та нормативними документами (870 академічних годин / 29 кредитів). Військові табірні збори проводяться за рахунок канікулярного часу.

Кількість кредитів по дисциплінах та семестри вивчення у цьому випадку повинні бути ідентичними для всіх НП для надання можливості здобувачам обирати будь які дисципліни без обмежень по освітній програмі чи спеціальності:

Таблиця 7 **

№ з/п	і о н	Розподіл за	к т с	Кількість годин	Розподіл аудиторних годин на
-------	-------------	-------------	-------------	-----------------	------------------------------

	І н д и к а ц и в н а ц и с а и в д і а п	семестрами				к і т е р е в е н с ь к и т і з							тиждень за курсами і семестрами								
		к и н т е р е в е н с ь к и т і з	к и н т е р е в е н с ь к и т і з	Курсові			к и н т е р е в е н с ь к и т і з	Аудиторних				к и н т е р е в е н с ь к и т і з	I курс		II курс		III курс		IV курс		
				к и н т е р е в е н с ь к и т і з	к и н т е р е в е н с ь к и т і з			у тому числі					Семестри								
													1	2	3	4	5	6	7	8	
													Кількість тижнів в семестрі								
													18	18	18	18	18	18	18	16	
													Цикл 2. Дисципліни із загальноуніверситетського каталогу								
2.1. Дисципліни загального вибору																					
2.1.1 Вибірковий блок загальних компетентностей																					
ВБ 2.1.1.1	к и н т е р е в е н с ь к и т і з		5			3	90	36	18	18		54					2				
ВБ 2.1.1.2			5			3	90	36	18	18		54					2				
ВБ 2.1.1.3			6			3	90	36	18	18		54						2			
ВБ 2.1.1.4			6			3	90	36	18	18		54						2			
						12	360	144	72	72		216					4	4			
2.1.2. Вибірковий блок загальних/фахових компетентностей																					
ВБ 2.1.2.1	к и н т е р е в е н с ь к и т і з	7				5	150	72	36	36		78							4		
ВБ 2.1.2.2		7				5	150	72	36	36		78							4		
ВБ 2.1.2.3			8			4	120	64	32	32		56								4	
ВБ 2.1.2.4			8			3	90	48	24	24		58								3	
						17	510	256	128	128		270							8	7	
Всього:						29	870	400	200	200		486									
2.2. Військова підготовка																					
Всього:						29	870														

****** - загальний обсяг аудиторних годин з дисципліни повинен залишатись незмінним, з можливістю його розподілу між видами занять (див. інший приклад розподілу у Додатку 1).